

Leto X.

V Ljubljani, 17. aprila 1914.

Štev. 2/3

Ujetniki.

Slika iz francosko-nemške vojne l. 1870/71. (Prevel dr. V. Zupan.)

(Konec.)

Spali so gotovo že dolgo časa, ko je zadonel strel, tako močno, kakor bi kdo ustrelil proti zidovom hiše. Vojaki so se takoj zravnali. Zaslišala sta se dva nova strela, ki so jim sledili še trije.

Vrata v prvem nadstropju so se nanagloma odprla in prikazala se je gozdarjeva žena, bosa, v sami srajci in kratkem spodnjem krilu, s svečo v roki in preplašenim obrazom.

Jecljala je:

»Francozi so tukaj, najmanj dvesto jih je. Če vas najdejo tu, nam zažgejo hišo. Pojdite v klet prav hitro in ne delajte nobenega šuma. Če vas zaslišijo, smo izgubljeni.« Podčastnik, preplašen, je šepetal:

»Saj krem praf rat, praf rat. Gje se pa kre?«

Mlada žena je naglo vzdignila ozka, štiriogлата zaklopna vrata in vseh šest mož je izginilo po majhnih, zavitih stopnjicah, in izgubili so se v tla drug za drugim, ritensko, da so lažje otipali stopnice z nogami.

Ko pa je izginila ost zadnje čelade, je Bertina zaprla težka hrastova vrata, debela kakor zid, trda kakor jeklo, pritrjena s tečaji in krepko ključavnico, obrnila dvakrat ključ, nato pa se

je spustila v smeh, v pridušen in objesten smeh in prijela jo je divja želja, da bi zaplesala nad glavami svojih ujetnikov.

Ti niso delali nobenega hrupa, zaprti tam notri kakor v škatli, škatli iz kamena, v katero so dobivali zrak skozi odprtino z železnim omrežjem.

Bertina je takoj spet napravila ogenj, obesila nad njega svoj kotliček in pripravljala juho šepetaje :

»Oče bo to noč gotovo truden.«

Nato se je vsedla in čakala. Samo nihalo ure se je oglašalo v popolni tišini s svojim pravilnim tik-takom.

Sem pa tja je mlada žena pogledala na cifernico ure in njen nepotrpežljivi pogled je dejal :

»Kako počasi gre to naprej!«

Kmalu pa se ji je zazdelo, da sliši mrmranje pod svojimi nogami. Pridušene, zbegane besede so prihajale k njej skozi oboke kleti. Prusi so začeli slutiti njeno zvijačo in kmalu potem je splezal podčastnik po stopnjicah gor in začel tolči s pestjó po zaklopnih vratih. Kričal je spet :

»Odbrite!«

Vstala je, se približala in oponašala njegovo izreko :

»Gaj ba šelite?«

»Odbrite!«

»Ne odbrem.«

Možak se je razjezil :

»Odbrite ali ba raspijem frata!«

Začela se je smejati :

»Kar razbij, ljubček, kar razbij!

In začel je tolči s kopitom svoje puške ob hrastova vrata nad svojo glavo. Toda vzdržala bi bila tudi udarce katapulte.

Gozdarka je slišala, kako gre spet po stopnjicah dol. Nato so prihajali vojaki po vrsti drug za drugim, poskušat svoje moči in pregledovat zaklopec. Toda izprevideli so brez dvoma, da so njihovi poizkusi zaman in povrnili so se dol v klet in začeli spet govoriti med seboj.

Mlada žena jih je poslušala, zato pa je šla odpret vrata, ki so vodila na prosto, in prisluškovala v noč.

Daljno lajanje je prihajalo k njej. Zažvižgala je, kakor to delajo lovci in skoro naenkrat sta se prikazala dva ogromna psa

Zahtevajte cikorijo

iz temé in začela veselo poskakovati nanjo. Prijela ju je za vrat in ju držala, da bi ne tekla dalje.

Nato je zavpila na vso moč:

»Ohé! oče?«

Glas, ki je bil pa še zelo oddaljen, je odgovoril:

»Ohé! Bertina!«

Počakala je par trenutkov in zaklicala spet:

»Ohé! oče!«

Glas, ki je bil zdaj že bližje, je odgovoril:

»Ohé! Bertina!«

Hči je klicala spet: »Nikar ne hodi mimo okna od kleti.

V kleti so Prusi.«

Naenkrat se je prikazala velika moška senca na levi in obstala med dvema drevesnima štoroma. Vprašal je vznemirjen:

»Prusi v kleti? Kaj pa delajo tam?«

Mlada žena se je zasmejala: »To so tisti od sinoči. Zašli so v gozdu in jaz sem jih posadila na hladno v klet.«

In pripovedovala mu je vso dogodivščino, kako jih je preplašila s streli iz revolverja in jih zaprla v klet.

Starec, še vedno resen, je vprašal: »Kaj pa hočeš, da naredimo ž njimi ob tej uri?«

Odgovorila je:

»Pojdi po gospoda Lavigna in njegovo četo. On jih ujame. Gotovo bo zelo zadovoljen.«

In oče Pichon se je nasmehnil: »To pa to, zadovoljen bo gotovo.«

Hči je nadaljevala:

»Juha je že pripravljena, pojej hitro in potem pojdeš spet nazaj!«

Stari gozdar se je vsedel in začel jesti juho, poprej je pa še postavil na tla dva polna krožnika za svoja psa. Prusi, ko so zaslišali govorjenje, so utihnili.

Dolgin je odšel že četrtr ure nato. Bertina pa je imela glavo podprto ob roke in je čakala.

* * *

Ujetniki so začenjali biti nemirni. Kričali so in klicali na pomoč, tolkli neprestano in divje s kopiti pušk ob nepremagljiva vrata kleti.

v korist obmejnim Slovincem!

Nato so začeli streljati iz pušk skoz okence, ker so menda upali, da jih bo slišal kak nemški oddelek, ako se nahaja v okolici.

Gozdarjeva žena se ni zgenila; ves ta hrup pa jo je mučil in ji dražil živce. Hudobna jeza je vstala v njej; pobila bi jih vse, te žrjave, da bi le molčali.

Njena nepotrpežljivost je rasla, gledala je ves čas na uro in štela minute.

Oče je odšel pred poldrugo uro. Zdaj je prišel v mesto. Zdelo se ji je, da ga vidi, kako pripoveduje vso zadevo gospodu Lavignu, ki je kar pobledel od razburjenja in zvoni služkinji, naj mu prinese uniformo in orožje. Slišala je bobnarja, kako bobna po ulicah. Preplašene glave se prikazujejo na oknih. Vojaki-meščani prihajajo iz svojih hiš, napol oblečeni, zasopljeni, zapenjajoč svoje pasove, in odhajajo s telovadskim korakom proti hiši poveljnikovi. Nato je odmarširala vsa četa, z Dolginom na čelu, v temno noč, v snegu, proti gozdu.

Pogledala je na uro. Čez eno uro so lahko že tukaj.

Nervozna nepotrpežljivost jo je prijela. Minute so se ji zdele brezkončne. Kako je lezel po polževo čas!

Končno je kazalec na uri označeval čas, ko bi po njenem računu morali biti tu.

In odprla je spet duri, da bi poslušala, če ne prihajajo. Kar opazi senco, ki se je previdno pomikala naprej. Ustrašila se je in zakričala. A bil je njen oče.

Dejal je:

»Pošiljajo me, da poizvem, če se ni nič izpremenilo ta čas.«

»Ne, nič.«

Poslal je torej v noč dolg in presunljiv žvižg. In kmalu je bilo videti rujavo stvar, ki se je počasi približevala pod drevesi; bila je prednja straža, sestavljena iz desetih mož. Dolgin je ponaavljal v enomer:

»Nikar ne hodite mimo okna od kleti.«

In tisti, ki so prišli prvi, so kazali novim prišlecem tisto grozno odprtino.

Končno se je prikazal glavni oddelek čete, v celoti dve sto mož, od katerih je imel vsak dve sto patron.

Gospod Lavigne se je kar tresel od razburjenja in je razpostavil svoje ljudi tako, da je obkolil hišo od vseh strani, pustil

Zahtevajte Ciril-Methodovo

pa je širok prazen prostor pred ono majhno, črno odprtino pri tleh, skozi katero je klet dobivala zrak.

Nato je vstopil v hišo in se informiral o moči in položaju sovražnika, ki je postal tako tih, kakor da bi bil izginil, se izgubil in odletel skozi tisto okence.

Gospod Lavigne je potrkal z ного ob zaklopec in zaklical:

»Gospod pruski častnik?«

Nemec ni odgovoril.

Poveljnik je ponovil:

»Gospod pruski častnik?«

Vse zaman. Celih dvajset minut je pozivljaj tega molčečega častnika, naj se uda z orožjem in pratežem in mu obljuboval življenje in vojaške časti, njemu in njegovim vojakom. Sprejel ni nobenega znamenja, niti prijaznega niti sovražnega. Položaj je postal siten.

Vojaki-meščani so se prestopali v snegu, se tolkli po ramah z močnimi udarci rok, kakor to delajo kočijaži, da bi se pogreli in gledali v ono odprtino z rastočim dečaškim poželenjem, da bi šli tam mimo.

Končno se je odločil eden izmed njih, neki Potdevin, ki je bil zelo uren. Zagnal se je in preletel mimo kakor jelen. Poizkus se je posrečil. Zdelo se je, kakor da so ujetniki mrtvi.

Nekdo je zaklical:

»Saj sploh nikogar ni tam!«

In že je drug vojak srečno predirjal prazni prostor pred nevarno odprtino. tako je nastala iz tega zabava. Od minute do minute se je zagnal eden izmed mož in preletel od enega oddelka do drugega, kakor to delajo otroci, kadar se igrajo, in potem je frčal sneg v koscih za njim, tako hitro je brusil pete. Zažgali so, da bi se pogreli, velike ognje iz suhljadi in bežeči obris narodnega gardista, ki je na vso moč tekkel od desnega krila na levo, je bil od ognja lepo osvetljen.

Nekdo je zaklical:

»Zdaj pa ti, Maloison!«

Maloison je bil debel pek velikega trebuha, ki so se mu vsi tovariši smejali.

Obotavljal se je. Norčevali so se iz njega. Odločil se je torej in se začel premikati z drobnimi, telovadskimi koraki, ves zasopljen, pri čemur se mu je tresel njegov obilni trebušček.

Ves oddelek se je smejal do solz. Klicali so, da bi ga okorajžili :

»Bravo, bravo, Maloison !«

Preletel je skoro dve tretjini svojega pota, ko se je zabliskal dolg, nagel in rdeč plamen iz odprtine. Zaslišal se je strel, in široki pek se je zvalil v sneg z obupnim krikom.

Nikdo se ni zganil, da bi mu pomagal. Videli so, kako se vleče po snegu po vseh štirih, stokajoč in ko je končno ušel iz tega groznega prostora, je padel v nezavest.

Imel je kroglo v tolšči od stegna, čisto zgoraj.

Po prvem presenečenju in strahu se je vzdignila nova salva smeha.

Toda prikazal se je komandant Lavigne na pragu hiše. Pravkar je bil sestavil svoj bojni načrt. Glasno je zaklical :

»Klepar Planchut in njegovi delavci !«

Trije možje so stopili predenj.

»Snemite žlebove s hiše !«

V četrh ure so prinesli poveljniku dvajset metrov žlebov.

Dal je torej napraviti, z vso previdnostjo in opreznostjo, majhno luknjo na robu zaklopnih vrat, dal napeljati vodo od vodnjaka k tej odprtini in z blaženim obrazom izjavil :

»Zdaj bomo pa dali piti gospodom Nemcem.«

Divji hurá občudovanja je zagrmel, ki mu je sledilo veselo rjovenje in neskončen smeh. Komandant je sestavil majhne oddelke, ki so se menjavali pri delu vsakih pet minut. Nato je ukazal :

»Pumpajte !«

In ko se je železni vzvod vodnjaka začel premikati, se je začulo lahno žuborenje po ceveh, ki je kmalu začelo padati v klet, od stopnice do stopnice, s šumljanjem, kakor ga dela voda vodometa, ki pada preko skal.

Čakali so.

Minula je ena ura, dve, tri.

Komandant, ves mrzličen, se je izprehajal po kuhinji in položil od časa do časa uho k tlom, da bi uganil, kaj dela sovražnik in se vpraševal, če se uda kmalu.

Sovražnik se je res začel gibati. Slišalo se je, kako je odmikal sodove, se pogovarjal, brodil po vodi.

Končno, ob osmih zjutraj se je zaslišal skoz okence v kleti glas :

Zahtevajte Molinsko žitno in sladno kavo !

»Rat pi koforill s kospotom francoskim oficirjem.«

Lavigne je odgovoril, z okna, ne da bi pomolil preveč glavo ven :

»Ali se udaste?«

»Utam ze.«

»Izročite torej svoje puške!«

In takoj na to se je prikazala puška iz odprtine in padla na sneg, potem druga, tretja, vse. In isti glas je izjavil :

»Staj nimamo nič feč, telajte hitro, mi ze bodabljam.«

Komandant je ukazal :

»Prenehajte!«

Vzvod vodnjaka se je ustavil. In ko je bil napolnil kuhinjo z vojaki, ki so čakali, s puškami ob nogah, je vzdignil počasi hrastovi pokrov.

Štiri glave so se prikazale, štiri plavolase, mokre glave z dolgimi plavimi bradami, in zlezlo je ven, drug za drugim, vseh šest Nemcev, drgetajočih, premočenih do kože, preplašenih.

Zgrabili so jih in zvezali. Nato so se podali, ker so se bali kakega presenečenja, takoj spet na pot, v dveh oddelkih, eden je spremljal ujetnike, drugi pa Maloisona, ki je ležal na žimnici, položeni na nosilnico.

Vrnili so se zmagoslavno v Rethel.

Gospod Lavigne je bil odlikovan z redom, ker je zajel prusko prednjo stražo, debeli pek pa je dobil vojno medaljo, ker je bil ranjen pred sovražnikom.*)

*) »Les Prisonniers« so izšli v dnevniku »Gil Blas« dne 30 decembra 1884. — Potem pa v zbirki »Toine«. — L. Conrad, Éditeur Paris.

Ljubiteljica dobre kave

prideva ji „Holinske“ prave.

AUGUSTE CHATELAIN:

Številka 4.

eto: 1889.

Št. matrike: 825. Lit. Nr. 4.

Ime in priimek: Marija Novakova.

Starost: 71 let.

Stan: Vdova.

Poklic: Delavka.

Vstopila 15. marca — —

Izpuščena: dne — —

Bolezen: Carcinóma oesóphagi je bilo zapisano na tablici nad posteljo. In to je bilo vse: vse življenje v teh dveh besedah: preteklost, sedanost in prihodnost. Preteklost: vdovski stan, beda, težko delo, kruh zaslužen v potu obraza. Sedanost: postelja v bolnišnici. Bodočnost: smrt — popolnoma gotova vsled oslabelosti: — treba je samo še vstaviti datum, kar pa ne bo več dolgo trajalo.

Carcinóma oesóphagi, po naše: rak v grlu. Latinščina prikrija resnico, ljudje umirajo in ne vedo, od česa; slaba tolažba sicer, a vendar tolažba. So besede, ki žgo kakor razbeljeno železo; in samoprevara, up sta tako sladka!

Rak v grlu! — — Človek v nekaj dneh oslabi od lakote, noči so strašno dolge, usta suha, v grlu žgoča vročina. Uboga žena se ne reši, nihče se še ni rešil živ iz tega. Sam profesor se je izrazil o njej brez slabega namena — s sledečimi besedami, ki jih je pač izrekel le zato, da bi si njegovi dijaki boljše zapomnili stavek, da je rak neozdravljiv.

»Gospodje«, je dejal, ko so se vrata učne sobe na kliniki zaprla za bolnico, ki se je vrnila v spalnico. »Vsi poznate tisto mesto iz nemške balade: Srce moje, povej mi, kaj je ljubezen?, En plamen v dveh plamenih, ena duša v dveh dušah. Kdaj pride? Ob svojem času. Kdaj mine? Ljubezen, ki mine, je bila le senca ljubezni! Vidite, gospodje, to ni prav rečeno, to je mogoče reči le o raku. Rak, ki mine, ni bil rak... Na svidenje jutri, gospodje!«

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

Asistent, ki je bil pravkar na opazovalni listek napisal z lahko roko to žalostno sodbo znanosti, si je delal že brezskrbno cigareto, slušatelji, mladi medicinci pa so s smehom zapuščali sobo. Saj se človek tako lahko smeje, če ima prožne ude, zdrav želodec in zdrava pljuča, ki krepko vdihavajo majnikov zrak, nasičen s pomladanskimi vonjavami!

Bolnica, podprta od usmrljene sestre, je poiskala spet svoje ležišče in zadnjič slači z medlo roko svojo obleko. Druge sobolnice jo radovedno gledajo in izkušajo razbrati iz suhega obličja dojem, ki ga je napravila nánjo klinika. V bolnišnici se ljudje vprašajo le eno.

»No, kaj je rekel profesor?« jo vpraša kmalu soseda, številka 3. »Ozdravijo Vas, ali ne?«

»Hvala; ne verjamem, prepričana sem celo, da ne. Če človek ne more prav ničesar več pogoltniti, potem je kmalu ž njim a m e n, jaz pa že en teden nisem niti kapljice vode pogoltnila.«

Številka 3., lepa mlada žena, sveža in roznata na svojih snežnobelih blazinicah, zatrepeče po vsem telesu pod odejo, ko opazi z grozo vpadene oči in oteklo grlo starke. Oh, kako je vendar grozna — smrt!

Molila je čisto tiho, s sklenjenimi rokami, pregibajoč ustne.

* * *

V gostilni »Pri Gambrinu« se bojujejo okrog penečih se vrčkov študentje, s čepicami »na korajžo« pomaknjenimi, z združenimi močmi proti duševnemu presiljenju. Tobakov dim se vzdiguje proti zakajenemu stropu in ovija kakor v meglo plinove svetilke. Iz enega kota se slišijo domine, kako udarjajo na mramornati mizici druga ob drugo. Tam spet obdelujejo kvartopirci zeleno prevleko igralne mizice — s pestmi. Na drugem koncu se prepirajo in rezki glasovi sekajo splošni šum.

»Duša!« pravi nekdo. »Ne poznam je. Vse leto, kar seciram, še nisem našel nobene; verjamem sploh samo to, kar vidim s svojimi očmi.«

Mož je še zelo mlad, skoro še deček, ki ga je včeraj vodila mati za roko. Toda, kadar rastejo petelinom ostroge, naznanjajo to na vse strani sveta. Kukurikajo še glasneje nego stari.

»Tako je,« je ponavljal golobradi studiosus medicinae, »pustimo vendar že te prazne marnjel ...

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

Jaz da imam dušo?

Čemu neki? Ali me ona ubrani, če se zastrupim jutri pri seciranju mrliča, da tudi jaz ne postanem mrlič? Ne, prijatelji, govorimo pametno; kdo mi more dokazati, kaj mi zamore vse to koristiti?»

»Jaz,« se oglasi za njim glas.

To je sekundarij na kirurgičnem oddelku.

»Pridite jutri zjutraj med 8. in 9. uro v bolnišnico, predno pojdete na kliniko.«

»Dobro, gospod doktor, pridem«, odgovori študent, resni glas nasprotnika ga je nekoliko ukrotil.

Da bi pa ohranil na zunaj svoje dostojanstvo, napravi dolg požirek iz vrčka in si potem nabaše kar z največjo skrbnostjo novo pipo. Medtem se je že zasukal pogovor — po kratki pavzi — na drug tir.

* * *

»Ali ste že videli koga umirati, moj mladi kolega?« je vprašal drugi dan sekundarij študenta, ko je ta prišel k njemu ob določenem času.

»Ne, gospod doktor, še ne. Jaz sem šele pri anatomiji.«

»Prav torej, pojdiva; časa nama ne preostaja. Če smrt komu obljubi rendezvous, ne da nikoli čakati náse.«

Doktor gre naprej, študent za njim, pa nič več tako samozavestno kakor včeraj »Pri Gambrinu«.

Številka 4. se je zelo izpremenila; izgleda kakor okostnjak, prevlečen s kožo, ugasle oči so globoko udrte.

»Dobro jutro, draga moja; kako Vam gre danes?«

»Prav dobro, gospod doktor, hvala za vprašanje. Danes bo konec — prav gotovo, to čutim... Večni Bog bodi zahvaljen!«

»Jaz tudi tako mislim; pa se nič ne bojite?«

»Bojim? Recite rajše veselim. Česa naj bi se bala? Kaj pa morem na tem svetu še pričakovati? Vse svoje življenje sem trpela kakor črna živina. Zakaj bi se bala smrti?

Revna sem, ona me napravi bogato; sama sem in zapuščena, ona me spet vrne svojim dragim. Ali upanje ni nič vredno? Moja mati me je naučila moliti; moje telo lahko umrje, staro je že

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

dovolj in dosti gorjá sem izkusila ž njim. Toda ostane mi duša in ko bom mrtva, takrat šele začnem živeti — —«

Bolnica, utrujena, obmolkne, zapre oči, da bi zaspala. Ne-popisljiv izraz veselja se razprostire po njenem izsušenem obličju in njene roke, počivajoče na komaj še dihajočih prsih, se oklepajo črnega križca na rožnem vencu iz črnih jagod.

Ob vznožju postelje stoji mladi medicinec in jo opazuje, Krog in krog globoka tišina; skozi odprta okna prihaja ljubo majnikovo solnce in ž njim vonj mladega zelenja.

Na kraju strehe gostoli lastovka svojo pesmico.

Dihanje številke 4. postaja vedno bolj in bolj slabo, komaj je še vidno, naenkrat pa preneha z globokim vzdihom. Usmiljenka vzame vejico zimzelena in pokropi njeno čelo, potem pa jo pokrije z mrtvaškim prtom. — — — — —

Od tistih dob je razrezal naš študent že dókaj mrličev od glave pa do pete, duše pa ni našel v njih prav nobene, vendar ni nikoli več vpraševal, »kaj zamore vse to koristiti.«

Lepo barvo,

okus pravi

da samo

„Holinska“ kavi.

To in ono.

Prva pomoč pri nezgodah.

1. Ohraniti mirno kri, nobenega nervoznega razburjenja! To je prvo pravilo. Na ta način se pomiri tudi ponesrečenec. Pomislimo, kako mirno ravna v vseh slučajih zdravnik!

2. Ponesrečenca je treba spraviti v lego, ki mu je najbolj prikladna in izkušati olajšati njegove bolečine, dokler ne pride zdravniška pomoč.

Če pri težkih nezgodah znamo olajšati bolečine in preprečiti poslabšanje, je to pač večinoma vse, kar more in sme napraviti lajik, nemedicinec. Treba je le pričujočnosti duha, previdnosti in malo korajže, to so najvažnejše lastnosti, če hočemo pomagati pri nezgodah.

Zlomljene kosti.

Če je zlomljena roka, mrzle obkladke. Roko djati v vi-sečo obvezo. Opustiti vsak poizkus, da bi roko uravnali, to je za ranjenca muka, dobro pa zna to napraviti le izvežban strokovnjak (zdravnik). Če so nastale hude premaknitve (n. pr. če sta zlomljeni obe kosti podlehti), je najboljšje dejati ud v »šine« in oba zlomljena dela pritrditi (tudi za prenos ponesrečenca potrebno). S šinami dosežemo, da se ranjeni ud ne more premikati in utruditi. Zato morajo biti šine vedno dovolj dolge in trdno privezane.

Pri zlomljeni nogi velja isto; ker pa moramo ranjenca vedno prenašati v tem slučaju, so šine tu neizogibno potrebne. Če kost ven gleda, jo moramo antiseptično obvezati. Nikar ne poskušajmo kosti potisniti notri, da bi jo uravnali, kajti s tem le onesnažimo rano, kar je nevarno.

Ranitve.

Če mogoče, obveza s t. zv. »obvezno patrono,« potem ko smo rano izprali z antiseptično tekočino. Na rano denimo sterilno ali jodoformovo ali vioformovo tenčico (gaze), na tenčico váto in obvezimo. Te »obvezne patrone« naj bi ne manjkale v nobeni domači lekarni!

Karbol, Lysol, Lysoform i. dr. rabimo le, če nimamo »Aniodola«. Aniodol ni strupen, se dobi v vsaki lekarni in izvrstno desinficira. Aniodolova raztopina pa se ne drži trajno (se pokvari), zato je jo treba vedno na novo pripraviti ob potrebi; na liter destilirane ozir. prekuhane vode denemo veliko žlico »Aniodola«. Sveže, toda raztrgane rane ali take, kamor je prišla nečistoča, namaži takoj z jodovo tinkturo, potem pa deni nanje aniodolov obkladek, nikoli pa ne karbolovega, lysolovega ali lysoformovega (s temi smeš le izpirati!) ali pa obkladek s kamiličnim čajem.

Zmečkanine.

Če je komu zmečkalo prst i. p., ravnamo kakor prižranah od ureza, očistimo z aniodolovo raztopino in sterilno obvežemo. Dobra je tudi mokra obveza z antiseptično raztopino (Aniodol, kamilični čaj). Večkrat premeniti! Rutice za obkladke je treba prekuhati. Roke treba skrbno umiti!

Krvavitve.

Če ni prizadeta kaka velika žila, zadostuje pravilna tampo-nada, ki se napravi tako le: Na rano denemo sterilno vato ali tenčico obvezne patrone ali kos vate, ki smo ga poprej namočili v antiseptični raztopini. Nato pride suh kos vate; vse to tiščimo zdaj s palcem ali celo dlanjo močno ob rano in sicer 5 minut (ura je za kontrolo neizogibno potrebna) ne da bi ta čas kaj popustili. Na ta način ustavimo vsako »srednjo« krvavitv. Nikoli pa ne devljimo na rano kresilne gobe ali pajčevine!

Če krvavi ranjenec iz velike arterije (žile), moramo ud nad rano prevezati in sicer tako tesno, da preneha krvavenje.

Če teče kri iz nosa, je najbolje trdno nos skupaj tiščati, kolikor mogoče blizu kosti. Nos krvavi navadno spredaj iz nosnih sluznic. 3—5 minut trdno držati in ne izpustiti. Ura potrebna za kontrolo časa! Majhne krvavitve ustavimo tudi tako, da vdihavamo mrzel zrak skozi nos in izdihavamo gorkega skozi usta ali s tem, da vlečemo hladno vodo v nos ali da držimo roke kvišku.

Ko se je kri ustavila, se nekaj časa nikar ne usekujmo.

Opeklina.

1. Majhne opeklina namaži z olivnim oljem, bolečine pomiri tudi poškopljenje s sifonom ali obkladek iz nastrganega

krompirja. Rane se celijo najboljše pod sterilno (čisto, antiseptično) obvezo.

2. Večje opekline. Vsako večjo, resno opeklino mora zdraviti zdravnik. Dokler ne pride, denimo na rano mazilo za opekline (1 del lanenega olja in 1 del apnene vode). Še boljša je »Bardelebnova bizmutova obveza,« ki naj bi ne manjkala v nobeni domači lekarni. Pri ranah od opeklin je treba paziti kakor pri vseh drugih v prvi vrsti ne čistočo.

Če gori obleka na kaki osebi, jo treba valjati po tleh ali zaviti v odeje, da se plamen uduši. Potem pa slecimo bolnika v topli sobi, da se ne prehladi. Če se drži obleka kože, ne proč trgati, ampak razrezati. Rane mazati z olivnim oljem s pomočjo váte. Poklicati zdravnika!

Kako ravnamo z utopljenici.

Telo položimo na tla, obraz proti tlam obrnjen, telo in noge malo vzdignjene. Usta in nos očistiti od b'ata, nesnage in pen. Nato stiskati prsni koš, da spravimo vodo iz pljuč. Potem telo obrniti, da gleda obraz proti nebu in začeti z umetnim dihanjem. To se napravi najboljše na sledeči način: Poleg ali nad glavo utopljenčevo poklekniti, prijeti z obema rokama (z levo na levi, z desno na desni) za najspodnejša rebra na obeh straneh. Na ta način potegniti prsni koš kvišku (to je vdih). Nato popustiti in s ploskima rokama prsni koš istisniti (izdih).

To ponavljamo 16-krat na minuto (najboljše je, če tudi sami pri tem počasi, globoko in mirno dihamo in držimo pri utopljencu isti tempo). Če se kažejo znaki, da začenja utopljenec samostojno dihati, počakati in ga ne motiti z morda ravno nasprotnimi manipulacijami.

Če se kdo v ledu vdere, naj razprostire roke in se nanje opira in kliče na pomoč. Tako bo najbolj ohranil svoje moči. Ponesrečencu pomolimo s trdne zemlje vrv, palico, veslo ali kar je pri roki. Poskušajmo tudi, se mu približati po deskah in lestvicah. Teža, ki jo ima na ta način led nositi, se razdeli na večjo površino in sigurnost je večja.

Zadušenje od plina.

Zadušenega prenesti na svež zrak, obraz poškopiti z mrzlo vodo. Sencà močiti s čisto hladno vodo ali pomešano s kolonjsko

vodico. Če zadušeni na vse to ne pokaže nobenega znamenja življenja, položiti v pogreto posteljo in poizkusiti z umetnim dihanjem kakor smo navedli pri utopljenih. Če je pri roki, dati vdihavati kisik. Poklicati seveda takoj zdravnika.

Če kdo zmrzne.

Zmrznjenega sleči v nezakurjeni sobi, od začetka drgniti s snegom, potem z rutami, šele pozneje spraviti v segreto posteljo v gorkejšo sobo, kjer naj pa bodo okna odprta. Poizkusiti z umetnim dihanjem. Poklicati zdravnika.

Solnčarica.

Od solnčne kapi zadetega prenesti na senčen kraj, sleči, umivati ali zaviti v mokre rjuhe. Vlivati vode v usta. Takoj po zdravnika!

Omedlevica.

Vodoravno položiti. Obleko razpeti. Sencà škropiti z mrzlo vodo ali drgniti z jesihovo ali citronovo vodo. Dati duhati salmi-jakovca, s krtačo drgniti noge (podplate). Poklicati zdravnika.

Zastrupljenja.

Najboljše je, če zamore zastrupljencu zdravnik kolikor mo- goče hitro izprati želodec. Ta čas, da pride zdravnik, uporabljajmo sredstva za bljuvanje; že ta včasih veliko pomagajo. Taki po- močki za bljuvanje, ki so povsod hitro pri roki, so: močna raz- topina soli (1 velika žlica kuhinjske soli na $\frac{1}{2}$ kozarca vode), voda z oljem ali surovim maslom.

Pri zastrupljenih z zelenim volkom in nitrijolom — veliko beljaka, žgane magnezije, mleka.

Pri zastrupljenih od apna in luga — jesih z vodo, limonada (brez sladkorja).

Pri zastrupljenih s kislinami — žgana magnezija, več vel. žlic v vodi.

Pri zastrupljenih z arsenikom in sublimatom — želodčna sesalka (Magenpumpe), bljuvalna sredstva, žgana magnezija.

Pri kačjem piku takoj pičeni ud prevezati nad rano. Iz- sesati rano (le z zdravimi, nerazpokanimi ustnicami), izžgati z razbeljeno pletenko (iglo).

Piki od raznih žuželk.

Če mogoče, odstraniti želo. Na rano kapati salmijakovec, ta uniči kislino v rani, dobra je tudi kaša iz vode in dvojnoogljikovo kislega natrona (Soda bicarbonica), ki jo položimo na rano.

Če nas je pičila osa ali čebela, drgnimo pičeno mesto z listi navadnega peteršilja. Bolečina bo kmalu nehala.

Živalce v ušesu.

Če je zašla kaka živalica v uho, nikar ne bezati po ušesu s kako rečjo, ker si lahko ranimo uho in pridemo ob sluh. Vlezimo se na stran, s tistim ušesom navzgor in vlijmo v uho malo olivnega olja s petrolejem ali alkoholom; tudi mlačna voda je dobra. Živalica bo kmalu prišla ven in jo lahko primemo s pinceto.

Če je padlo kaj v oko, povzroča to takoj žgočo bolečino in solzenje očesa. Oseba naj se vsede z nazaj vpognjeno glavo na stol proti svetlobi. Če je smet i. p. pod zgornjo veko, jo zavijamo ob igli za pletenje ali pod navzor (za trepalnice pripeti!) in izbrišemo tuji predmet z mokrim robom robca. — Če je pod spodnjo veko, jo potegnemo doli in izbrišemo smet.

Zračenje stanovanja.

Stanovanje mora biti, da je zdravo, suho, svetlo in zračno. Prostori, kjer se nahajamo dalj časa (posebno torej spalnice) morajo imeti 20 kubičnih metrov zraka za eno osebo. Bolniške sobe pa še več: 30—40 kubičnih metrov.

Vsak človek izdiše v eni uri 20—25 litrov ogljikove kisline; poleg tega pa kviri zrak izhlapevanje naše kože. Zrak se v stanovanjih deloma sam ponovi, posebno če je velika razlika med temperaturo znotraj in zunaj, zunanji zrak prihaja skozi stene in zidove, špranje pri vratih in oknih. Dobro se pa more prostor le prezračiti, če odpremo okna. Ker se nabira slabi zrak zgoraj pri stropu, se zrači soba bolje skozi majhno okno zgoraj kakor pa skozi veliko okno, ki je nizko. Po zimi je najbolje, da za par trenutkov odpremo vsa okna in duri; tako se zrak naenkrat izmenja.

Koristne bakterije.

(O »jogurtu«).

Niso na svetu samo take bakterije, ki so človeku in živim bitjem sploh škodljive, ki povzročajo razne bolezni kakor n. pr. bakterija (ali bacil) ki je vzrok tuberkuloze, vročinske bolezni (tifusa), davice (difterije), škrlatinke, griže, kolere itd. itd., ampak vse polno je tudi takih bakterij, ki so nam zelo koristne. Sem štejemo n. pr. t. z. bakterije mlečne kisline, one plavajo po zraku in če pustimo neskuhano mleko na gorkem stati, pa se nam »skisa«, ker so prišle vanj te bakterije in ga razstavile. Bacil mlečne kisline je pravi prijatelj človeka, nahajamo ga v kvasu za testò, v kislem zelju i. p. — Kislina, ki jo tvorijo te bakterije v teh jedeh, nam je prijetna v ustih, pa tudi v gotovi množini zelo zdrava za človeka in prebavo sploh. Prav posebno zdrav pa je bacil, ki se nahaja v bolgarskem kislem mleku, ki je bolj znano pod turškim imenom jogurt ali jáurt. To kisló mleko pripravljajo Bolgari iz ovčjega mleka. T. zv. »maja-bacil«, ki se nahaja v jogurtu, vpliva silno dobro na prebavo, ozdravi popolnoma zastarane črevesne katarje in varuje človeka bolezni v črevesu. Ti bacili požro namreč vse druge škodljive bacile v črevesu tako n. pr. se je posrečilo ozdraviti v najkrajšem času hudo tropično krvavo grižo samo z jogurtom. Jogurt nas varuje tudi pred vnetjem slepiča. Jogurt pospešuje prebavo, tako da hodimo po njem vsak dan redno na stran. Cela dolga vrsta bolezni izvira od tod, ker so ljudje zaprti (posebno pri ženskah, kjer vpliva zaprtje zelo slabo na ženske organe spodnjega telesa sploh). Učenjaki domnevajo, da Bolgari samo zato tako dolgo živé (100-letni ljudje niso pri njih nobena redkost), ker je jogurt njihova narodna jed. Pa že v Belgradu servirajo jogurt opoldne k mesu — mesto naše omake.

Po prizadevanju slavnega ruskega bakterijologa Mečnikóva, ki deluje na Pasteurjevem zavodu v Parizu, se je razširila v zadnjih letih raba jogurta po vsej Evropi. Mi ga pa ne delamo iz ovčjega, ampak iz kravjega mleka. Dober jogurt se napravi takole: Mleko vkuhamo na približno dve tretjini, shladimo na približno 45° C (od začetka je treba imeti na vsak način toplomer za tekočine) in pridenemo nekoliko jogurtovega fermenta (kvasú), ki ga dobimo v lekarni ali drogeriji. Najboljši je jogurtov ferment firme Hiller v Dečinu ob Labi (Češko), imata ga v Ljubljani

obe drogeriji in lekarna Trnkócy. S fermentom lahko varčujemo tako, da denemo na $\frac{1}{2}$ litra mleka eno malo (kavino) žličko jogurta prejšnjega dne in pa pridenemo vselej še dobro nožno špico fermenta. Mleko dobro pretresemo in premešamo in postavimo na gorák kraj, kjer je kakšnih 35° C. Nekateri trdijo, da se jogurt napravi že čez 4 ure, v Hillerjevih predpisih pa stoji, da čez 10—12 ur. Če ga delamo z ostankom mleka od prejšnjega dne, se napravi prej in je treba posodo izprazniti že čez kakih 6 ur. S samim kvasom traja dalj, (10 ur) Zelo pripravno je, če delamo jogurt v t. zv. flaši »Thermos« ali »Thermodur«, »Helios« ali kakorkoli se že imenujejo, to so flaše, ki drže gor-koto 24—36 ur. Prav dobre in cenene ima puškar Sevčik v Ljubljani, ki jih tudi popravlja, če se pokvarijo. Jogurt je slabo kislatega okusa in ima prijeten vonj in okus. Jogurt je bolj zdrav nego navadno kisló mleko, njegovi bacili so posebno močni in uničijo vse škodljive bacile v črevesu. —

Navadni bacil kislóga mleka pa nam tudi sicer v gospodinjstvu lahko dobro služi, namreč za konserviranje mesà, da ga zavarujemo proti gnilobi. Teletina, skopčevina (od koštruna), divjačina postane posebno dobra in okusna, če je ležala par dni v kislém mleku. Gospodinja ima dvojen dobiček: 1.) Ona lahko na ta način spravi meso za več dni, ne da bi se pokvarilo in 2.) meso postane izredno okusno. — Bakterije mlečne kisline branijo, da meso ne gnije. Gnitje namreč povzročajo tudi posebne gnilobne bakterije; mlečne bakterije pa jim ne pustijo blizu.

*Áava prav nič ne diši,
če „Áolinske“ zraven ni!*

Pametno čolnarenje.

Čitateljice se še gotovo spominjajo nesreče, ki se je pipepila lani na Ljubljani, ko je padla gđč. Jegličeva v vodo in žalostno utonila. Take nesreče se dogajajo po vsem svetu, ker ljudje ne poznajo najprimitivnejših pravil, kako se je treba vesti v čolnu. Nevednost je kriva teh nesreč. Izvežban čolnar vé seveda zelo dobro, kaj se sme in kaj ne smé; previdnost mu je prešla že v meso in kri. Ne tako »nedeljski« izletniki po vodi. Nenadoma jim je prišlo na misel, kako lepo bi se bilo voziti po vodi in hajdi v čoln in ven na vodo z velikim navdušenjem, a majhnim znanjem.

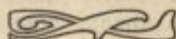
Izkušen čolnar je vedno previden; vsak naj se drži sledečih pravil:

1. Uči se veslati pod izkušenim vodstvom!
2. Če se voziš po večjem jezeru ali morju, kjer so lahko viharji, se ravnaj vedno brezpogojno — posebno če je vreme dvomljivo — po nasvetih izkušenih čolnarjev ozir. veslačev.
3. Če nisi vode vajen (oziroma je niso tvoji spremljevalci) ne jemlji prelahkega čolna!
4. Nikoli se nikar ne vozi z ljudmi, ki so take nature, da uganjajo v čolnu neumnosti (gugajo čoln, vstajajo i. p.)
5. Skrajno previden bodi, če menjaš na vodi s kom prostor. S tem, da ljudje ne znajo menjati prostora, je nastalo največ nesreč.

Ne naenkrat vstati in se še celo držati za drugo osebo! Tako izgubimo kaj lahko ravnotežje. — Počasi in mirno se gibati, se držati z rokami čolna, ne pa druge osebe, paziti na ravnotežje!

Če sta osebi nepravilno izkušali menjati prostor, se čoln zaguglje, osebi, ki stojita (in se celo držita druga druge!) izgubita ravnotežje, čoln se zvrne.

Če se je pa že zgodila ta nesreča, ne smejo ponesrečenci izkušati priti v čoln vsi od ene strani. Tako so izgubljeni. Splezajo naj v čoln na zadnjem koncu in od obeh strani!

LISTEK.

Kako spravimo iz obleke madeže od sveče ali masti. — Na madeže položimo čist pivnik, na pivnik pa žlico, ki smo jo segreti nad plamenom. Ko postane pivnik masten, ga moramo nadomestiti s čistim in to toliko časa, da so madeži izginili popolnoma. — Mesto žlice lahko rabimo vroč likalnik.

Madeže od mlečne kave odstranimo lahko s čistim glicerinom. Umazano mesto namažemo z glicerinom, čez četrt ure pa izmijemo z gobo in mlačno vodo.

Madeže od trave lahko odpravimo, dokler so še sveži, s špiritom, pa tudi z vodo in žajfo. Lahko pa rabimo tudi salmijakovca razredčen z vodo (10 delov vode, 1 del salmijakovca), občutljive tkanine izplakujemo z jeshovo vodo.

Madeže od sadja odpravimo s kislim mlekom ali z žajfnico, ki smo ji pridejali boraksa.

Papir od časnikov proti moljem. Gospodinje spravijo na pomlad volneno zimsko obleko, kožuho čez poletje do zime v škatlje, omare in skrinje. Te stvari so pa moljem prava poslastica, pot do obleke i. t. d. pa najdejo skozi najmanjšo špranjico ali luknjico. S strahom opazi jeseni gospodinja luknjice v blagu, ki je postalo včasih sploh na ta način nerabno. Proti naftalinu smo že pisali, pa tudi kafe ni treba. Navaden časniški papir nam pomore. Obleko dobro iztepimo in prezračimo, potem pa dobro zavijmo v časniški papir in položimo v omaro ali skrinjo, še bolje v čeden in trden karton, katerega pokrov ob straneh prelepimo s papirjem. Molji namreč ne morejo prenesti tiskarskega črnila.

Mehurje na nogah, ki se napravijo od hoje, ozdravimo tako-le: Zvečer potegnemo skozi mehur s čisto iglo pavolnato ali volneno nit. Voda v mehuru izpuhneva na obeh koncih niti in mehur se posuši.

Časniški papir proti prehlajenju. Večkrat se zgodi, da preseneti turista na gorah, pa tudi popotnika v ravnini mráz in mokrota. Športniki so že davno spoznali, kako izvrsten pomoček je v takih slučajih papir, ki je, kakor znano, zelo slab prevodnik toplote. Velik časopis nadomesti lahko popotniku spodnjo jopico ozir. telovnik. — Vsakemu popotniku torej svetujemo, naj si v slučaju, da ga zebe, dene med zgornjo in spodnjo obleko časniškega papirja, posebno čez hrbet, na prsa, ramena in pazduho. V najkrajšem času mu bo prijetno gorko. Časopisi nam v sili tudi lahko služijo za posteljno odejo. Japonci so v rusko-japonski vojni z lahkoto prenašali silen mráz, nekateri mislijo, da radi tega, ker so imeli spodnjo obleko (»perilo«) iz riževega papirja.

Jed proti zaprtju. Posebno ženske kaj pogosto trpijo na telesnem zaprtju. Švicarski zdravnik profesor Bircher-Benner je za take ljudi sestavil posebno jed. Ta kaša se pripravi zelo priprosto: Na 2 veliki žlici »Quaker-Oats« ali izluščenega ovsá (»Haferflocken«), ki smo jih 12 ur namakali v hladni vodi, pridenemo sok od polovice limone in 2 veliki žlici sladke smetane. 2—3 jabolka ali pa tudi grozdje, češplje (nikar pa hruške!) se zme-

čkajo, stisnejo skozi sito s širokimi luknjami z lupinami vred in dobro premešajo s kašo. To kašo jemo zjutraj in zvečer. Če jo uživamo redno dalj časa, učinek gotovo ne izostane.

Mesa se poje dandanes ravno dvakrat več nego pred 50 leti — pa na Francoskem, ne pri nas. Leta 1862 ga je prišlo 26 kil na enega prebivalca, l. 1900 po 57 kg. Uporaba je pa zrastle povsod, posebno na Nemškem, pa tudi pri nas. Zdravniki pa so dokazali, da vodi to pretirano uživanje mesa v protin, zapnelost žil (kap!) in tuberkulozo. Obenem je ta nenaravna vedna uporaba mesa nujno združena z alkoholizmom. Kdor je veliko mesa, čuti žejo, ki jo gasi s pivom, vinom in tudi z žganjem. Zakaj zahteva delavec vedno višje in višje plače? Ker hoče tudi on imeti na mizi vsak dan mesá, veliko mesá in alkohola, kakor to vidi pri bogatašu. Naše ljudstvo na deželi, kjer še ni preveč »civilizirano«, živi od žgancev, močnika, kaše, kislega zelja in mleka in je pri tem zdravo. Kamor pa pride »kultura« tam raste uporaba **mesa, alkohola** in — **sladkorja** (tudi ta je v večji množini strup, kakor je dokazal francoski zdravnik Dr. Carton) in ta nespametna uporaba bo privedla belo človeštvo k propadu. Ljudje ne pomislijo, da bi mogli živeti le od močnatih jedi, kruha, krompirja, zelenjave in sadja. In koliko bolj bi bili zdravi!

Danes rdeč — jutri mrtev!

bi se po pravici lahko trdilo z ozirom na stotine takih sredstev, ki se danes še ponujajo v časopisih, a jutri že ne bo več slišati o njih.

Tam ne pomaga nobena reklama,

kjer sredstvo ni tako, kakoršno se obeta v naznanilu. Nasprotno pa opozarjamo mi tukaj skromno in brez vsake reklame na dvoje sredstev, ki sta se že v prejšnjem stoletju obnesli kot popolnoma zanesljivi, in sicer:

1. Izvrstni Fellerjev zeliščni fluid z znamko „Elsa-fluid“, ki — o čemer smo se že sami prepričali — lajša bolečine, leči, osvežuje, ojačuje mišice in kite, oživlja in tvori telo odpornejše zoper bolezni, preprečuje mnoge revmatične in druge take bolezni, ki nastanejo vsled prepaha ali prehlajenja. 12 malih ali 6 vojn. ali pa 2 specialni steklenici 5 kron. franko.

2. Bi Vam radi povedali, da na tisoče ljudi uporablja s posebno dobrim uspehom Fellerjeve odvajajoče rabarbara kroglice z znamko „Elza-kroglice“. 6 škatlic 4 krone, franko. In vedno se sliši le to:

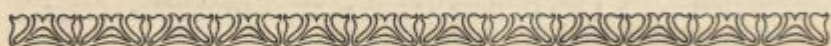
Nič ni boljšega

kakor to dvoje Fellerjevih izdelkov z zn. „Elza-fluid“ in „Elza-kroglice“, toda varovati se je pred ponarejanji in narcčati le pristne ter natančno nasloviti na:

E. V. Feller, lekarnar, Stubica, Elzatrj 297 rvatsko

Skoro nikdar se ne strinjajo ljudje v kaki stvari. Vsak ima o nji drugačne misli. Ta jo hvali, oni jo graja, temu ugaja, onemu ne ugaja. Prav res je, kar pravi star pregovor: Kolikor glav, toliko misli. Pa vendar ne vedno. So stvari, o katerih so vsi ljudje ene misli. Ampak redke so take stvari. Brez dvoma pa smemo med te stvari šteti Kolinsko kavno primes. O Kolinski kavni primesi gre res povsod samo en glas: da je najboljši kavni pridatek. Posebno slovenske gospodinje so si v tem že popolnoma edine, kar izpričuje pač najbolje nepregledno število pohvalnih dopisov, ki jih od vseh krajev dobiva od slovenskih gospodinj Kolinska tovarna v Ljubljani za svojo kavno primes. Pa čudno res ni, da se je Kolinska kavna primes tako zelo priljubila slovenskim gospodinjam in jo najdemo v vsaki slovenski hiši — preprosti in odlični. Saj je najboljša tista kava, ki smo ji pridejali Kolinske kavne primesi. Ima izboren okus, prijeten vonj in lepo barvo. in taka kava, ki ima te lastnosti v najpopolnejši meri, je najboljša. V najpopolnejši meri pa te lastnosti da kavi edino Kolinska kavna primes. — Pa še nekaj je Kolinsko kavno primes našim gospodinjam priljubilo: ta okolnost, da je Kolinska kavna primes pristno domače blago, edini res slovenski kavni pridatek. Naše gospodinje so razsodne in vedo dobro blago ločiti od slabega, pa so tudi narodno-zavedne in vedo ločiti domače blago od tujega. To je vzrok, da kupujejo samo izborno in pristno domačo Kolinsko kavno primes. Tako bo ostalo vedno!

Zahtevajte Kolinsko cikorijo!

➔ **5000 K zaslužka** ➔

plačam onemu, ki dokaže, da moja čudežna zbirka

300 kosov za samo 6 K 50 v.

ni priložnostni kup in sicer: 1 prava švicarska **sist. Roskopf-pat. žepna ura**, dobro idoča in točno regulir. s pismeno 3 letno garancijo tovarne, 1 amerik. doublezlata verižica, 2 amerik. doublezlata prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlačena garnitura (manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik. žepni nož (5 delni), 1 eleg. bela kravata (barva bela po želji naj-novejše fazon), 1 krasna kravatna igla s similibriljantom, 1 krasna damska broša (zadnja novost), 1 koristna popotno-toaletna garnitura, 1 elegantna prava usnjata denarnica, 1 par amerik. boutonov z imit. draguljem, 1 pat. angl. vrem. barometer, 1 sal. album z 36 umetniškimi in najlepšimi razgledi sveta, 1 krasni ovratni in lasni koljer iz pravih orientalskih biserov, 5 indijskih proroških hudičkov, ki zabavajo celo družbo, in še 250 različnih predmetov, ki so v vsaki hiši potrebni in nepogrešljivi, gratis. Vse skupaj z eleg. sistem Roskopf žepno uro vred, ki je sama dvojnega vredna, stane **6 K 50 v.**

Dobi se po povzetju ali proti predplačilu (tudi znamke se sprejemajo) od:

J. GELB, razpošiljalnica Novi Sandec 204.

Ce se naročita 2 zavoja, se **6 najfinejših platnenih žepnih robcev** zastoj pridene. Za neugajajoče denar brez vsega takoj nazaj, tako da je vsak riziko izključen.

Če hočete pri nakupu lanenega, volnenega in bombažnega blaga za svojo družino

prihraniti mnogo denarja,

pišite po vzorce solidni češki firmi **Benjamin Ježek, Krčín**, predilnica, Češko, ki Vam jih pošlje zastonj in poštnine prosto. Tisočero zahval za solidno postrežbo! Blago, ki ne ugaja, se vzame nazaj.

Slovenske * *Skrbite*
gospodinje! *za dobro čtivo*
svoji rodbini!

Maročite torej „Slovenski Ilustrovani Tednik“,
ki je najbolj zanimiv in zabaven slovenski časopis.
Izhaja v Ljubljani in stane četrtletno le 2 K.

≡ Špedicija in komisija ≡

„BALKAN“

Podružnica: Ljubljana, Dunaj. cesta 33
v „Prvem ljubljanskem javnem skladišču“.

Centrala v Trstu.

== Prevažanje blaga in pohištva. ==

Selitve s patent. selitvenimi vozovi
Skladišče. na vse strani. Zacarinanje.

Zmerne cene! Točno in solidno!

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

ZNAK TOVARNE.

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek